

Bydgoszcz, 22 czerwca 2026 r.

Informacja prasowa

Nie tylko mama. Tata też ma prawo do płatnego urlopu po narodzinach dziecka

ZUS przypomina, że po narodzinach dziecka z płatnego urlopu może skorzystać nie tylko mama. Takie uprawnienia przysługują również ojcu dziecka. Może on skorzystać nie tylko z najpopularniejszego urlopu ojcowskiego, ale także z urlopu rodzicielskiego, a w określonych sytuacjach nawet z części urlopu macierzyńskiego.

Ojcowie objęci ubezpieczeniem chorobowym, m.in. z tytułu umowy o pracę, umowy zlecenia czy prowadzenia działalności gospodarczej, mają prawo do dwutygodniowego urlopu ojcowskiego i chętnie korzystają z tego uprawnienia. Od stycznia do końca kwietnia 2026 roku ZUS wypłacił w całym kraju 42,8 tys. zasiłków za okres urlopu ojcowskiego. W całym 2025 roku liczba wypłaconych zasiłków wyniosła 137,1 tys., natomiast w 2024 roku – 162,3 tys. **W województwie kujawsko-pomorskim w pierwszych czterech miesiącach 2026 roku wypłacono 2 tys. zasiłków macierzyńskich za okres urlopu ojcowskiego. W całym 2025 roku było ich ponad 6,5 tys., a w 2024 roku – 7,6 tys.** – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Z urlopu ojcowskiego mogą korzystać wyłącznie ojcowie. Przysługuje on zarówno po urodzeniu dziecka, jak i w przypadku jego przysposobienia. Urlop trwa dwa tygodnie i może zostać wykorzystany jednorazowo lub w dwóch częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień. Części urlopu nie muszą przypadać bezpośrednio po sobie.

Ojciec ma prawo skorzystać z urlopu ojcowskiego do ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia. W przypadku przysposobienia dziecka urlop można wykorzystać w ciągu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o adopcji, nie później jednak niż do ukończenia przez dziecko 14. roku życia.

Urlop macierzyński także dla taty

W przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego przysługuje przez **20 tygodni**. W przypadku narodzin lub przyjęcia na wychowanie bliźnięt okres ten wynosi 31 tygodni, trojaczków – 33 tygodnie, czworaczków – 35 tygodni, a pięciorga i większej liczby dzieci – 37 tygodni.

Pierwsze 14 tygodni urlopu macierzyńskiego jest zarezerwowane wyłącznie dla matki. Ojciec dziecka może przejąć opiekę nad noworodkiem w tym czasie jedynie w szczególnych sytuacjach, np. w razie śmierci matki lub porzucenia przez nią dziecka. Po wykorzystaniu przez matkę co najmniej 14 tygodni urlopu macierzyńskiego może ona zrezygnować z jego pozostałej części i wrócić do pracy. Wówczas niewykorzystaną część urlopu może przejąć ubezpieczony ojciec dziecka.

Ojcowie pobierają także zasiłek macierzyński

W całym kraju w pierwszych czterech miesiącach 2026 roku ZUS wypłacił zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego 1,7 tys. ojców. W całym 2025 roku świadczenie to otrzymało 5,1 tys. ojców, a w 2024 roku – 6,3 tys. **W województwie kujawsko-pomorskim od stycznia do kwietnia 2026 roku zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego wypłacono 90 ojcom. W całym 2025 roku było ich 245, natomiast w 2024 roku – 300.**

Coraz więcej ojców korzysta z urlopu rodzicielskiego

Choć nadal to najczęściej mamy sprawują opiekę nad dziećmi, coraz więcej ojców decyduje się na skorzystanie z urlopu rodzicielskiego. To m.in. efekt zmian wprowadzonych w związku z dyrektywą work-life balance, które zachęcają ojców do większego zaangażowania w opiekę nad dziećmi.

Od stycznia do końca kwietnia 2026 roku ZUS wypłacił ojcom 23,7 tys. zasiłków za okres urlopu rodzicielskiego. W całym 2025 roku było ich 56,9 tys., natomiast w 2024 roku – 41,9 tys. **Także w województwie kujawsko-pomorskim przybywa ojców korzystających z urlopu rodzicielskiego. W 2024 roku zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego pobierało 1,6 tys. ojców, w 2025 roku już niemal 2,1 tys., a tylko w pierwszych czterech miesiącach 2026 roku – 905 ojców.**

Urlop rodzicielski nawet do 43 tygodni

W przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka urlop rodzicielski wynosi **41 tygodni**, a w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie więcej niż jednego dziecka – 43 tygodnie. W ramach urlopu rodzicielskiego matka może wykorzystać maksymalnie 32 tygodnie, a w przypadku porodu mnogiego 34 tygodnie. Pozostałe 9 tygodni jest zarezerwowane wyłącznie dla drugiego rodzica. Oznacza to, że matka nie może przejąć tej części urlopu, jeśli ojciec z niej nie skorzysta.

Urlop rodzicielski można wykorzystać jednorazowo lub podzielić maksymalnie na pięć części. Ostatnia część urlopu może przypadać najpóźniej do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko ukończy 6. rok życia. W przypadku dziecka przyjętego na wychowanie termin ten upływa odpowiednio po ukończeniu przez dziecko 7., 10. lub 14. roku życia.

W niektórych sytuacjach urlop rodzicielski może zostać wydłużony, co oznacza także dłuższy okres pobierania zasiłku macierzyńskiego. Rodzice dzieci posiadających zaświadczenie „Za życiem” mają prawo do dłuższego urlopu rodzicielskiego. Wynosi on:

- 65 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka,
- 67 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie więcej niż jednego dziecka,
- 62 tygodnie – w przypadku przyjęcia na wychowanie starszego dziecka.

Ile wynosi zasiłek?

Wysokość zasiłku macierzyńskiego zależy od rodzaju urlopu oraz terminu złożenia wniosku. Za okres urlopu ojcowskiego oraz urlopu macierzyńskiego przysługuje zasiłek w wysokości 100 proc. podstawy wymiaru. Za okres urlopu rodzicielskiego wynosi on co do zasady 70 proc. podstawy wymiaru. Rodzice mogą również otrzymywać zasiłek w wysokości 81,5 proc. podstawy wymiaru przez cały okres urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego, jeśli odpowiedni wniosek zostanie złożony w ciągu 21 dni od porodu. Warunkiem jest wykorzystanie co najmniej jednego dnia urlopu rodzicielskiego w pierwszym roku życia dziecka.

Za 9 tygodni urlopu rodzicielskiego zarezerwowanych wyłącznie dla drugiego rodzica zasiłek zawsze przysługuje w wysokości 70 proc. podstawy wymiaru.

Jeżeli rodzic nie wykorzysta ani jednego dnia urlopu rodzicielskiego objętego zasiłkiem w wysokości 81,5 proc. podstawy wymiaru w pierwszym roku życia dziecka, może wystąpić o jednorazowe wyrównanie zasiłku za okres urlopu macierzyńskiego do 100 proc. podstawy wymiaru. W takim przypadku zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego będzie wypłacany w wysokości 70 proc. podstawy wymiaru.

Krystyna Michałek
regionalna rzeczniczka prasowa ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim